

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav pro dějiny umění
Praha 2017

Bc. Zuzana Krišková, Objekt a Nová citlivost

Diplomová práce

Posudek vedoucí práce

Problematika objektu jako disciplíny, vytěsňující zejména v šedesátých letech klasickou sochu, je zajisté přitažlivým tématem diplomové práce. V souvislosti s uvolňováním kulturně politické situace v Československu v šedesátých letech a s vyhraňováním protichůdných výtvarných tendencí je možno k němu přistoupit různým způsobem. Zuzana Krišková si vybrala z možností, které se nabízely, problematiku objektu ve vztahu k hnutí Nové citlivosti, tedy tu polaritu domácí výtvarné scény, která se ve zpětném pohledu a z dnešních pozic ukazuje jako zvláště přitažlivá. K tématu přistoupila velmi obsírně, a tak v podstatě takřka dvě třetiny práce zabírá analýza historického vývoje českého sochařství od konce druhé světové války uchopená v dobovém kontextu. Krišková potřebovala myšlenkově obsáhnout tyto předchozí etapy, neboť ve skutečnosti dynamika šedesátých let, jak už se dostatečně prokázalo, má svůj základ v době krátce po skončení války, ale také v následných padesátých letech, v nichž se začala rozvíjet diferencovaná výtvarná stanoviska mladých umělců. Vedle poměrně detailního historického exkurzu věnovanému sochařství se potom soustřeďuje k pojmu výtvarného objektu, který má rovněž v českém prostředí svoji historii.

Jak v sochařství, tak v tvorbě objektů poukazuje na polaritu výtvarných názorů, které na jedné straně souvisely s tradicí surrealismu a imaginativních tendencí, a na druhé straně s konstruktivními tendencemi a programem nové citlivosti.

Tato první část práce, rozvržená do pěti kapitol, je důkladně a dobře zpracovaná, s použitím dobových i aktuálních zdrojů, a podává dobrou představu o zvoleném období. V šesté kapitole se potom Krišková soustřeďuje na skupinu Křižovatka a hnutí Nové citlivosti, a v sedmé kapitole, nazvané Objekty na výstavě Nové citlivosti volí monografické vstupy věnované jednotlivým autorům, kteří své objekty vystavili na výstavě v roce 1968. Pokouší se rekonstruovat soubory, kterými se prezentovali, a vytváří medailony těchto umělců. Je otázka, do jaké míry detailně měly být koncipovány, dosti odlišný rozsah jednotlivých podkapitol nepůsobí dobře. Krišková si ale na druhou stranu uvědomuje zvolenou problematiku, elasticitu pojmu nové citlivosti i skutečnost, že jednotliví autoři zastávali navzájem mnohdy dosti odlišná stanoviska. Totéž se mimochodem týká i zastoupených malířů.

Záběr, který se rozhodla Zuzana Krišková naplnit, je skutečně obsáhlý. Ve velké míře se jí zdařil, nemohla se ale úplně vyvarovat některých nepřesností nebo zkratů. Uvádím jen některé z nich. Pokud kupř. hovoří (str. 16) o výstavě Britské moderní umění pořádané v Praze v roce 1946, nelze očekávat, že by v ní byli zastoupeni umělci jako Armitage, Butler, Chadwick anebo Paolozzi, z nichž někteří tehdy ještě studovali a kteří vytvořili proslulou vlnu britského poválečného sochařství teprve v padesátých letech. V kapitole o objektu (s. 32) staví text Ludka Nováka K estetice objektu (1964) do návaznosti na výstavu Objekt. Tu ale Eva Petrová vytvořila až o rok později, Novák se tedy výstavou zabývat ve svém textu nemohl, naopak se ale jako partner Evy Petrové mohl na promyšlení její koncepce podílet. V pasáži na str. 40, kde autorka uvádí Restanyho členění historického zakotvení objektové tvorby v Evropě a USA, by stálo za to poněkud s Restanym polemizovat. Jiní autoři totiž naopak zdůrazňovali vliv Kurta Schwitterse na britské avantgardní umění 50. let (a později na asambláže okruhu nových realistů), zatímco počátky pop artu v USA spojovali se znovuobjevením Duchampa, pobývajícího v 50. letech v USA (zde lze připomenout kupř. bronzové odlitky objektů pořizované Jasperem Johnsem). Na str. 46 Krišková uvádí kritické hodnocení výstavy Aktuální tendence českého umění (1966), nedokládá ho ale citáty dobové kritiky, ale texty Vojtěcha Lahody, který výstavu hodnotil z odstupu takřka čtyřiceti let.

Přes uvedené polemické body pokládám text Zuzany Kriškové za výsledek velkého objemu studia pramenů, literatury a především samotného umění, které je předmětem jejího zájmu. Velkým handicapem práce je bohužel gramatická úroveň.

Diplomovou práci Zuzany Kriškové nicméně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji stupněm velmi dobře.